

Михайлова О.С. Теоретичні основи використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку у центрах соціально-психологічної реабілітації /О.С.Михайлова, Д.С.Сидорчук //Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика : збірник наукових праць / за заг. редакцією проф. С.С.Вітвицької, доц. Н.Є. Колесник. – Житомир : ФО-П «Н.М. Левковець», 2017. – У 3-х ч. – Ч. II. – 260 с. (С. 252-256).

Сидорчук Дарина Володимирівна, студентка 51 групи,
Михайлова Оксана Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент
(Житомирський державний університет ім. І.Франка, м. Житомир)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ДРАМАТИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність цієї статті зумовлена реформуванням національної системи освіти в контексті економічного, соціального, інтелектуального, духовного та культурного розвитку суспільства зумовлює необхідність підготовки нової генерації фахівців, здатних до осмислення педагогічних реалій виховання, реалізації соціально-культурного досвіду минулого, ефективної життєдіяльності в умовах полікультурного освітнього середовища. Ця ідея знайшла своє відображення у сучасних матеріалах Ради Європи, які визначають гуманітарну політику в Європі на сучасному етапі у контексті країнознавчих реалій та соціокультурних аспектів (Закони України „Про освіту”, „Про вищу освіту”, „Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті”). Оволодіння іноземними мовами визначене як один із пріоритетних напрямів навчання у школі. Предметом її вивчення є не тільки власне мова, але й мовленнєва діяльність, мовленнєва взаємодія, культура народу виучуваної мови. Головне призначення іноземної мови як освітньої дисципліни – вироблення в учнів умінь спілкуватися цією мовою, тобто формування комунікативних умінь: говоріння, розуміння на слух (аудіювання), читання та письма [4, 126-135.].

Початкова школа навчає учнів елементарним умінням у межах побутової тематики, а також вона одночасно забезпечує їм доступ до іншої національної культури та до світової культури. Це дасть можливість подолати в учнів національний культуроцентризм, сприятиме підвищенню рівня їхньої гуманітарної освіти, а також створить умови для саморозвитку. Також важливим є врахування знань про українську культуру на уроках англійської мови для підвищення рівня патріотизму молодших школярів та для розвитку знань, умінь і навичок розповісти про українські звичаї, традиції, реалії при міжкультурному спілкуванні.

В останні роки все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій у школі. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, нові технології, новий підхід до процесу навчання. У педагогічній та методичній літературі проблему використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови розглядають Т.І. Олійник, А.І. Лозанов, Чарльз Куррак, Джеймс Ангер, Марк Крашен, Сара Філіпс, Галєб Гатєгно, М.З. Біболєтова, І.М. Верєцагіна, Г.В. Рогова, З.І. Никитєнко, В.О.Калінін.

Аналіз спеціальної літератури показав, що уміння і бажання навчатися – це той фундамент, який має закласти вчитель. Тому перед кожним уроком він шукає відповідь на “вічне” запитання: як побудувати навчальну роботу, щоб вона викликала емоційне піднесення у дітей, неодмінно позитивно впливала на їхні почуття і мислення, збагачувала їх? Як поєднати ситуації життя дітей, залучаючи всі органи чуття, жести, рухи, емоції з навчальним процесом? Таку відповідь дає впровадження драматико-педагогічних технологій у навчальний процес вивчення англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Окреслення невирішених питань, порушених у статті. Спираючись на досвід вищезгаданих вчених, а також шукаючи шляхи оптимізації використання драматико-

педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей з особливими потребами, ми вважаємо необхідним акцентувати можливості розвитку драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Отже, **метою статті** є розкриття теоретичних основ використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Технології навчання (від грец. *Technē* – мистецтво, майстерність, вміння) – це сукупність методів навчання, які забезпечують реалізацію певного підходу до навчання, реалізацію певної дидактичної системи [5, 72]. Це діяльність, в результаті якої досягається поставлена мета і змінюється об'єкт діяльності.

Технологія пов'язана з навчальним процесом – діяльністю вчителя і учня, її структурою, засобами, методами і формами. Тому в структуру педагогічної технології входять:

а) концептуальна основа;

б) змістовна частина навчання: цілі навчання – загальні і конкретні; зміст навчального матеріалу;

в) процесуальна частина – технологічний процес: організація навчального процесу; методи і форми навчальної діяльності учнів; методи і форми роботи вчителя; діяльність вчителя по керуванню процесом засвоєння матеріалу; діагностика навчального процесу.

У педагогічній практиці технології мають широке використання. Цей процес тривав протягом декількох десятиріч років і триватиме ще довго. За час застосування інновацій виникло дуже багато різновидів даних прийомів, тому дослідники виокремлюють різні види педагогічних технологій. Наведемо приклади деяких з них: технологія модульного навчання, розвиваючого навчання, особистісно-орієнтована технологія, інформаційні технології, технологія дистанційного навчання, технологія інтерактивного навчання, ігрова технологія, диференційована технологія навчання, драматико-педагогічна технологія та багато інших.

Досвід роботи педагогів-новаторів підтверджує думку про те, що навчально-виховний процес потребує впровадження елементів театральної педагогіки як інноваційної освітньої технології. Оскільки, ще К.Д. Ушинський вважав, що педагогіка не наука, а мистецтво, найбільше, найскладніше, найвище та найнеобхідніше з усіх мистецтв [7]. Тому, серед вищезазначених технологій, ми виділили особливо доцільну початковій школі – драматико-педагогічну технологію.

Метою статті є теоретичні особливості використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Драматико-педагогічна технологія на уроках іноземної мови – це технологія, за допомогою якої учні оволодівають цією мовою, підключаючи не тільки своє мислення, але й емоції. Тому методика навчання англійської мови може і повинна запозичити прийоми із професійної діяльності акторів та працівників мистецтва.

З точки зору психологічних особливостей дітей, успішному впровадженню драматико-педагогічної технології сприяє надання дітям можливості багато рухатись, адже це не тільки співпадає з потребою віку, але й суттєво прискорює процес засвоєння іноземної мови [4, 127]. Адже фізична активність, за дослідженнями фізіологів, тісно пов'язана з мовленнєвою. Водночас це дозволяє дітям “скинути” зайву енергію, накопичення якої під час традиційного ведення уроку дається взнаки як порушенням дисципліни, так і вадами фізичного розвитку учнів молодшого шкільного віку.

Користуючись драматико-педагогічною технологією, цілі вчителя можуть охоплювати ширше значення, ніж лінгвістика. Вчитель може користуватися темами з інших предметів: діти можуть програвати життєвий цикл певної тварини (природознавство) або шукати незвичайні способи розв'язання задачі. Вчитель може працювати над різними доступними ідеями та проблемами. Це лише покращує навчальний процес та виховує всебічно розвинену особистість. Драма може також використовуватися, як представлення культури нової мови, через її історію, традиції та побут. Таким чином охоплюється багатогранна частина навчального процесу та покращуються знання дітей з інших предметів, які учні, можливо, не сприймають або не розуміють без новітніх драматичних технологій.

Драматизація на уроках англійської мови дозволяє дітям змінювати емоції по відношенню певних фраз або речень. Візьмемо до прикладу запитання: “What’s your name?”, яке в залежності від контексту його використання буде звучати по-різному. Подумати над тим, як ставить це запитання полісмен грабіжнику і дівчинка, яка бажає познайомитися з новою подругою. Провести паралелі між емоціями та інтонацією запитань. Це також карбує в розумінні дітей певні мовні властивості.

У класній кімнаті, вчитель часто просить дітей говорити маленькими репліками, окремими словами, замість цілих фраз або речень. Драма - ідеальний шлях заохочування дітей до того, щоб вони здогадувалися значення невідомих реплік, цілого контексту. Діти прагнуть до пізнання невідомого та залучення всіх органів чуттів для відтворення того, що необхідно саме для цієї драматизації [6, 11].

Також, драматико-педагогічна технологія може додати зміни у темпі або настрої класного уроку. У драматизації учень центрується таким чином, щоб вчитель міг користуватися цим для контрастування на фоні інших учнів. Таким чином, всі діти працюють в одному темпі.

Не всі учні можуть показати та передати не те, що придумані емоції, а навіть і свої власні. Тому вводити драматичну технологію в навчальний процес потрібно маленькими кроками. Розпочати можна з легкого: продемонструвати монстра, песика, кішку тощо. Наступний крок – це залучення менш керованої діяльності, як наприклад гри, оскільки діти вже мають певну впевненість у своїх здібностях. Поступово включається все тіло дитини, залучаються всі емоції, жести, почуття. Повна діяльність дитини – це чудовий шлях до драматизації: діти вчаться розмовляти мовою тіла. Учні часто не усвідомлюють, що вони можуть говорити і по іншому. Але оскільки найголовніше у вивченні іноземної мови – це створення мовного середовища, головна увага надається мові, створенні умов спілкування. Дітям потрібно навчитися висловлюватися по-різному: тихо, голосно, впевнено, сердито, емоційно тощо [6, 13].

На основі вищесказаного, ми пропонуємо ряд наступних драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку: “Mime a monster”, “Mind mirror”, “Process drama”, “Who am I?”, “Find your partner”, “The multi-purpose spoon”, “Listen and mime”, “What am I telling you?”, “A story chant” тощо.

Усі вищеперераховані технології програються в групах, парах або цілим класом. Відгук вчителя про те, як діти працюють разом дуже важливий, щоб допомогти їм навчитися працювати в групах та парах. Використовуючи дані технології часто, діти почнуть комфортно себе відчувати з однолітками, набудуть досвіду спілкування з іноземною мовою, навчаться довіряти один одному, не будуть боятися робити помилки у висловлюваннях тощо.

Розглянемо технологію “Mime a monster”.

Час: 15 хв

Дана технологія націлена на закріплення (2 клас) або повторення (3 клас) конкретної теми: частини тіла.

Вона полягає у тому, що вчитель для початку вказує на різні частини тіла і діти проговорюють назви цих частин. Далі вчитель викликає двох-трьох добровольців і говорить їм, що зараз вони будуть працювати разом і зображуватимуть монстра по інструкції вчителя. Далі він проговорює якого саме монстра учні мають показати. Наприклад: Make a monster with two heads, three arms, one leg, and a tail. Учні починають думати, як саме їм показати такого монстра, вчитель може допомогти з ідеєю, також всі решта учнів можуть словесно допомагати і коментувати чи правильно все виходить чи ні. Після того, як вправа виконана, учитель дає кожній парі завдання (це може бути картка або словесно), якого монстра потрібно зобразити саме їм. На учнів, які зобразили найцікавіших монстрів, можна націлити увагу решти класу і поплескати в долоні.

Діти можуть створити “галерею монстрів”: намалювати тих монстрів, які вони зображали і зробити у класі виставку.

Дана вправа сприяє емоційному розвантаженню дітей, сприяє легкому засвоєнню та повторенню найменувань іноземною мовою частин тіла.

На практиці необхідно використовувати інтерактивні форми в цілому, або ж взявши елементи, які більш доцільні до певного класу. Саме інтерактивні методи дають змогу створювати навчальне середовище, в якому теорія і практика засвоюються одночасно, а це надає змогу учням формувати характер, розвивати світогляд, логічне мислення, зв'язне мовлення; формувати критичне мислення; виявляти і реалізувати індивідуальні можливості. При цьому навчально-виховний процес організовується так, що учні шукають зв'язок між новими та вже отриманими знаннями; приймають альтернативні рішення, мають змогу зробити "відкриття", формують свої власні ідеї та думки за допомогою різноманітних засобів; навчаються співробітництву.

Узагальнюючи основні ідеї, драматико-педагогічні технології в процесі викладання ІМ сприяють більш ефективному засвоєнню учнями інформації та створюють умови для природного й творчого розкриття сутності молодшого школяра. Вони сприяють ефективному вивченню іноземної мови, що створює підґрунтя для її подальшого використання в усіх ланках суспільства.

Перспективним вважаємо дослідження пов'язане з використанням драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку у центрах соціально-психологічної реабілітації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 199 с.
2. Ветохов О. Зрозуміти кожного. (Врахування вікових психологічних особливостей учнів під час навчання іноземної мови) / А.М. Ветохов //Іноземні мови в навчальних закладах. – 2004. – №1. – С.136-144.
3. Єлізарова Г.В. Культура та навчання іноземних мов / Г.В. Єлізарова. – Спб.: Вид-во РГПУ ім. А.І. Герцена, 2004. – 291 с.
4. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе /И.А.Зимняя. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Калінін В.О. Інноваційні технології формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у діалозі культу: Навчальний посібник /В.О.Калінін. – Житомир, 2009. – 138 с.
6. Phillips Sarah. Drama with Children . – Oxford: University Press, 1999. – 154 p.
7. Вільна енциклопедія: Режим доступу : [URL:http://ru.wikipedia.org](http://ru.wikipedia.org).